Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!
Камуністычная Партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 187 (7069) | Панядзелак, 11 жніўня 1941 г.

Таварышы партызаны! Біце ворага, марыце яго голадам, паліце агнём, знішчайце куляй і гранатай, дапамагайце Чырвонай Арміі граміць гітлераўскіх псоў, не шкадуючы крыві і свайго жыцця. Кроў за кроў і смерць за смерць!

НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІЯ ЗВЕРСТВЫ НАД НАСЕЛЬНІЦТВАМ

...часова захвачаных ворагам раёнах Совецкай Беларусі фашысцкія банды робяць страшэнныя крывавыя злачынствы. Нямецка-фашысцкія забойцы мучаць і расстрэльваюць дзяцей, жанчын, старыкоў.

...горадзе Брэсце фашысты сагналі на стадыён вялікую колькасць насельніцтва. На стадыён прыехала некалькі афіцэраў. Адзін з афіцэраў пачаў выклікаць арыштаваных па спіску. Усяго было выклікана не менш 200 чалавек. Іх выстраілі на паўночным баку футбольнага поля і расстралялі з кулямёта. У горадзе Брэсце расстраляна і закатавана ў засценках гестапо не менш 1.000 жыхароў.

...5 кіламетрах ад Мінска ранены нямецкай куляй 15-гадовы хлопчык Саша Свергун упаў на зямлю і не мог падняцца. Нямецкі салдат пачаў біць яго нагамі і прыкладам. Калі і гэта не дапамагло, фашыст замахнуўся штыком. Маці Сашы кінулася да сына і засланіла яго сваім целам. Азвярэлы фашыст пракалоў штыком і маці ...на...

...Кожны дзень у Мінску фашысцкія каты замучваюць і расстрэльваюць сотні мужчын, жанчын і дзяцей.

...Працоўныя часова захвачаных ворагам раёнаў! Чырвоная Армія з кожным днём наносіць ворагу ўсё больш моцныя ўдары. Паўтара мільёна фашысцкіх бандытаў ужо знайшлі сабе магілу на нашай зямлі. Наш адпор з кожным днём павялічваецца. Блізак час поўнага разгрому ворага.

...Родныя браты і сёстры! Уступайце ў партызанскія атрады. Узбройвайцеся вінтоўкамі, гранатамі, тапарамі і знішчайце фашысцкіх людаедаў!

НА ФРАНТАХ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

(З ПАВЕДАМЛЕННЯЎ СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО)

На працягу 8 жніўня нашы войскі працягвалі весці бай з праціўнікам на Кексгольмскім, Смаленскім, Корасценьскім, Белацаркоўскім напрамках і на Эстонскім участку фронта.

Наша авіяцыя ва ўзаемадзеянні з наземнымі войскамі наносіла ўдары па мотамехчасцях і пяхоце праціўніка, а таксама авіяцыі на яго аэрадромах.

На працягу 7 жніўня знішчан 21 самалёт праціўніка. Нашы страты—14 самалётаў. У дзень 7 жніўня паблізу Масквы нашым знішчальнікам збіт адзін самалёт-разведчык, экіпаж узят у палон.

* * *

На працягу ночы на 9 жніўня нашы войскі працягвалі весці бай з праціўнікам на Кексгольмскім, Смаленскім, Корасценьскім, Белацаркоўскім напрамках і на Эстонскім участку фронта.

На астатніх напрамках і ўчастках фронта адбываліся пошукі разведчыкаў і бай мясцовага значэння.

Наша авіяцыя ва ўзаемадзеянні з наземнымі войскамі працягвала наносіць удары па мотамехчасцях, пяхоце і артылерыі праціўніка.

* * *

На працягу 9 жніўня нашы войскі вялі жорсткія бай з праціўнікам на Кексгольмскім, Смаленскім, Корасценьскім і Белацаркоўскім напрамках.

На астатніх напрамках і ўчастках фронта адбываліся бай разведвальнага характару.

Наша авіяцыя на працягу 9 жніўня наносіла ўдары па мотамехчасцях і пяхоце праціўніка на полі бою і атакоўвала авіяцыю на яго аэрадромах. На працягу 8 жніўня знішчана 14 нямецкіх самалётаў. Нашы страты—12 самалётаў.

Па ўдакладненых даных за 7 жніўня знішчан 81 нямецкі самалёт, а не 21, як паведамлялася ў мінулай зводцы.

Караблі Чырвонасцяжнага Балтыйскага флота патапілі 1 і пашкодзілі 2 тарпедныя кацеры праціўніка, а таксама бамбілі яго транспарты.

* * *

Батарэя лейтэнанта Траццэнка, якая дзейнічала на Заходнім напрамку фронта, разграміла каля мястэчка Н. буйную калону нямецкіх танкаў. Першымі пачалі страляць па фашысцкіх машынах гарматы малодшых сержантаў Такмакова і Савішчэнка. Ад залпаў іх гармат загарэлася некалькі танкаў. Варожая калона папрабавала разгарнуцца, але згубны агонь нашых гармат расстроіў баявы парадак праціўніка. Немцы не вытрымалі агня совецкіх артылерыстаў і адступілі, аставіўшы на полі бою 15 танкаў, падбітых нашымі артылерыстамі. Наступленне фашыстаў было сарвана.

Другі налёт Совецкіх самалётаў на раён Берліна

У ноч з 8 на 9 жніўня група нашых самалётаў зрабіла другі налёт у Германію, галоўным чынам з разведвальнымі мэтамі, і кінула ў раёне Берліна на ваенныя аб'екты і чыгуначныя шляхі запальваючыя і фугасныя бомбы. Лётчыкі наглядалі пажары і ўзрывы. Дзеянні германскай зенітнай артылерыі аказаліся мала эфектыўнымі.

Усе нашы самалёты вярнуліся на свае базы, апрача аднаго, які расшукваецца.

...ная згуртаванасць і бязмежная любоў да радзімы, да ...ра працоўных вялікага Сталіна—крыніца непераможнай ...вялікага Совецкага народа. Да апошняй кроплі крыві га...агацца совецкі народ за сваю соцыялістычную радзіму. ...ы сілы незлічоны, наш адпор ворагу расце і мацнее з ...м днём. Гераічны Совецкі народ сатрэ з твару зямлі ...цкіх людаедаў.

...Совецкага Інформбюро

(Вячэрняе паведамленне 9 жніўня)

...паказаліся два нямецкія танкі. ...Макаранка хутка прыгатаваў звязкі ...непрыкметна падпоўз да танкаў і ...звязкі гранат адну за адной пад ...машын. Абодва варожыя танкі ...адбіты.

* * *

...й пяхоце на Н-скім участку ...Паўднёва-Заходняга напрамку ...перашкаджаў артылерыйскі агонь ...румынскай батарэі. Трэба было па... варожыя гарматы. Гэта ўзяўся ...малодшы сержант Прусакоў. На... свайго аддзялення ён прабраўся ў ...румынскіх артылерыйскіх пазіцый і ...мі знішчыў гарматную прыслугу ...Чатыры румынскія гарматы за... Праз некаторы час уся батарэя ...ўным выглядзе была ўвезена ў ...жэнне нашых часцей.

* * *

...с рукапашнага бою чырвонаармей... ...тнягін і Нікольскі ўбачылі, што ...у ў руку камісару Н-скай часці ...ысенка, акружанаму фашыстамі, ...ае сур'ёзная небяспека. Прабіўшы дарогу штыкамі і прыкладамі, ...тнягін і Нікольскі дабраліся да камісара. [illegible] ...Нікольскі адзін працягваў абарону камісара. [illegible] ...фашысцкіх салдат і аднаго афіцэра.

У раёне Н. нашы войскі акружылі германскую танкавую калону. Фашысцкія танкі і аўтамашыны асталіся без гаручага. Праз некаторы час над акружанай нямецкай часцю некалькі варожых самалётаў скінулі на парашутах пяць бачонкаў з бензінам. Але фашысцкія лётчыкі пралічыліся: бочкі з гаручым упалі далёка ў баку на паляне. Гэта заўважылі партызаны з атрада тав. Е. Апярэдзіўшы немцаў, партызаны захапілі гаручае і захавалі яго ў глыбокім лесе. Неўзабаве на германскія танкі і аўтамашыны наляцелі совецкія бамбардыроўшчыкі.

Днямі партызанскі атрад пад камандаваннем дырэктара раённага універмага тав. Ф. захапіў фашысцкага сувязіста. Па адабраных у сувязіста дакументах было ўстаноўлена, што 103-ці пяхотны полк германскай арміі накіраваўся да Н-скай вышыні, каб ударыць ва фланг часцям Чырвонай Арміі. Прабраўшыся да вышыні найкарацейшым шляхам праз лясы і ірвы, партызаны наладзілі засаду. Нічога не падазраваўшыя немцы, якія падышлі паходным маршам да вышыні, былі сустрэты сакрушальным агнём. [illegible] ...На полі бою асталося больш 450 забітых і раненых нямецкіх салдат і афіцэраў, 12 разбітых аўтамашын, 21 кулямёт, сотні аўтаматаў і вінтовак.

* * *

Дакументы і паказанні палонных і перабежчыкаў сведчаць аб узмацненні дэзертырства салдат з белафінскай арміі. [illegible] ...«фінскія салдаты...

ў пераважнай большасці ідуць ваяваць па прымусу». Ва многіх пісьмах ад родных і знаёмых, знойдзеных у палонных фінскіх салдат, адкрыта выказваецца нездаволенне працоўных Фінляндыі вайной супроць Совецкага Саюза і нянавісць да фашысцкай Германіі. Так, фінскі селянін Савукоскі Олаві піша на фронт свайму брату Ніло: «Нядоўга мне, як відаць, асталося жыць дома. Хутка мяне выклікаюць, дадуць зброю і пагоняць на фронт. Але я не дам сябе адурачыць. Ваяваць супраць Совецкага Саюза ні за што не буду. Веру, што жыццё і акалічнасці падкажуць мне разумны выхад з становішча». Жонка малодшага сержанта Рэйно—Ваара Лейла ў сваім пісьме скардзіцца: «Гэта вайна—вялікае няшчасце для нашай краіны. Народ вельмі нездаволен, асабліва жанчыны. Усюды адкрыта гавораць, што ва ўсім вінаваты немцы. Я таксама так думаю і праклінаю Гітлера».

* * *

Совецкія металургі паказваюць выдатныя ўзоры самаадданай і высокапрадукцыйнай працы. Усё шырэй развіваецца [illegible]

ДРУГІ НАЛЁТ СОВЕЦКІХ САМАЛЁТАЎ НА РАЁН БЕРЛІНА

У ноч з 8 на 9 жніўня група нашых самалётаў зрабіла другі налёт у Германію, галоўным чынам з разведвальнымі мэтамі, і кінула ў раёне Берліна на ваенныя аб'екты і чыгуначныя шляхі запальваючыя і фугасныя бомбы. Лётчыкі наглядалі пажары і ўзрывы. Дзеянні германскай зенітнай артылерыі аказаліся мала эфектыўнымі.

Усе нашы самалёты вярнуліся на свае базы, апрача аднаго, які расшукваецца.

(Ранішняе паведамленне 10 жніўня)

На працягу ночы на 10 жніўня нашы войскі працягвалі весці бай на Смаленскім, Корасценьскім, Белацаркоўскім напрамках і на Эстонскім участку фронта.

На астатніх участках фронта адбываліся бай разведвальнага характару.

Наша авіяцыя ва ўзаемадзеянні з наземнымі войскамі наносіла ўдары па мотамехчасцях і пяхоце праціўніка на полі бою і атакавала авіяцыю на яго аэрадромах.

* * *

Н-ская чырвонаармейская часць пад камандаваннем тав. Бірмана разграміла 307-мы нямецкі полк 163-й пяхотнай дывізіі, які фашысты рэкламіруюць як адно з лепшых злучэнняў германскай арміі.

Як устаноўлена захопленымі дакументамі і паказаннямі палонных, 307-мы полк перакінут у Фінляндыю з нарвежскага порта Нарвік. За два дні да разгрому фашысцкі полк неаднаразова прабаваў атакаваць участак фронта, на якім дзейнічала часць тав. Бірмана. Перад рашаючым наступленнем немцы 4 гадзіны абстрэльвалі моцным артылерыйскім агнём нашы пазіцыі. Пасля агнявой падрыхтоўкі фашысты пайшлі ў наступленне. Першы эшалон фашыстаў адбіла падраздзяленне лейтэнанта Завершынскага. Пад артылерыйскім і кулямётным агнём падраздзялення загінула многа нямецкіх салдат.

Не дабіўшыся поспеху ў лабавой атацы, камандаванне 307-га палка кінула адзін батальён і 2 белафінскія роты ў абход чырвонаармейскай часці з флангу. Але і тут немцы пацярпелі паражэнне. Дзве няўдалыя атакі выматалі войскі праціўніка. Гэта скарыстала камандаванне совецкай часці і перайшло ў контратаку адначасова з некалькіх бакоў. Фашысцкі полк быў акружан. Прабуючы вырвацца з акружэння, многа нямецкіх салдат і афіцэраў кінулася ў возера, каб уплаў пераправіцца на другі бераг, але амаль усе яны або патанулі, або былі падстрэлены снайперамі. Астатнія немцы пачалі вялікімі групамі здавацца ў палон. На полі бою байцы часці тав. Бірмана захапілі 17 спраўных станкавых кулямётаў, адну процітанкавую гармату, 12 мінамётаў, 2 агнямёты, многа вінтовак і боепрыпасаў.

Палонныя нямецкія салдаты ўзвода фельдфебеля Хоберкорн звярнуліся з пісьмом да ўсіх салдат 163-й нямецкай дывізіі. У гэтым пісьме гаворыцца: «Нас

[illegible]

* * *

Чырвонаармейская часць, якой камандуе маёр Бушаеў, разграміла калону фашысцкіх танкаў, якая прасоўвалася ноччу да аднаго з участкаў заходняга фронта. Як толькі былі выяўлены першыя нямецкія танкі, [illegible] ...30 падбітых фашысцкіх танкаў.

* * *

У раёнах Чарнавіцкай вобласці, захопленых нямецка-румынскімі войскамі, совецкія партызаны вядуць актыўную барацьбу з акупантамі. [illegible] ...атрад «Совецкая Букавіна» [illegible]

Партызанскі атрад пад камандаваннем тав. Т., які дзейнічае ў раёне І. на Паўночна-Заходнім напрамку фронта, праславіўся сваімі раптоўнымі начнымі налётамі на фашысцкія часці. Атрад нападае на штабы праціўніка, узрывае склады, вывозіць з строю танкі і аўтамашыны. [illegible] ...партызаны схаваліся ў лесе.

[illegible]

Паспяхова працягвае дзейнічаць у белафінскім тыле на поўначы Фінляндыі нарвежскі партызанскі атрад пад камандаваннем Х. Ларсена. [illegible] ...Атрад Ларсена ўстанавіў сувязь з некалькімі партызанскімі атрадамі.

Амаль кожную раніцу жыхары Ведына—рабочага раёна Берліна—чытаюць на многіх дамах буйны надпіс: «Няхай жыве свабодная Германія!», «Няхай жыве Масква!», «Далоў фашызм!». [illegible]

[illegible] ...У радзе албанскіх населеных пунктаў, размешчаных на поўнач ад горада Эргі, [illegible] ...захапілі 4 італьянскія горныя гарматы, 8 кулямётаў і вялікую колькасць гранат.

...стаўнік, наш бацька, які не ведаў і не прызнаваў страху ў барацьбе... Чым шаленей беснуюцца ворагі..., тым больш загартоўваюцца большэвікі для новай барацьбы». Так і цяпер. Наш народ не шкадуе ні сіл, ні сродкаў для перамогі [illegible]

...скай вайны. Партызаны вядуць барацьбу з часцямі варожай арміі. Ні днём, ні ноччу яны не даюць спакою фашысцкім варварам. Яны ўзрываюць масты, дарогі, псуюць тэлефонную і тэлеграфную сувязь, падпальваюць лясы, склады, абозы [illegible]

[illegible] ...Крой за крой і смерць за смерць—вось [illegible] ...фашысцкіх варвараў.

шчыкаў падраздзялення тав. Новікава скрытна падышла да аэрадрома і знішчыла асколачнымі і запальваючымі бомбамі чатырнаццаць фашысцкіх самалётаў. Звяно знішчальнікаў, якое суправаджала бамбардыроўшчыкаў, абстраляла з брэючага палёту і вывела з строю ўцалеўшыя ад бамбёжкі варожыя самалёты. Пасля гэтай аперацыі нашы самалёты без страт вярнуліся на свой аэрадром.

* * *

Старшы сержант Макарэнка ахоўваў важны ваенны аб'ект. Нечакана каля

Аб прысваенні воінскіх званняў вышэйшаму начальствуючаму саставу Чырвонай Арміі

Пастанова Совета Народных Камісараў Саюза ССР

Совет Народных Камісараў Саюза ССР **пастанаўляе:**

Прысвоіць асобам вышэйшага начальствуючага састава Чырвонай Арміі воінскія званні, устаноўленыя Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета Саюза ССР ад 7 мая 1940 г.:

ЗВАННЕ ГЕНЕРАЛ-МАЁРА

1. Юшкевічу Васілію Аляксандравічу,
2. Магон Эрману Якаўлевічу,
3. Зыгіну Аляксею Іванавічу,
4. Пархоменка Феафану Агапавічу,
5. Крэйзер Якаву Грыгоравічу,
6. Фралову Сяргею Фролавічу.

Старшыня Совета Народных Камісараў Саюза ССР І. СТАЛІН.

Упраўляючы справамі Совета Народных Камісараў СССР Я. ЧАДАЕЎ.

Масква, Крэмль, 7 жніўня 1941 г.

Якуб КОЛАС

Народны паэт БССР.

ГОЛАС ВЕТРА

Зашумеў на лад суровы
Вецер вольны, сонца сын.
З родных ніў, лясоў, дубровы
Шмат вясе ён мне навін.

А навіны не вясёлы:
Паліць вораг нашы сёлы,
Топча нівы, сенажаці,
Няма літасці дзіцяці,
Ні жанчыне, ні старому,
Забірае скарбы з дому.
Ненаедны, жорсткі, люты,
Чыніць здзекі і пакуты.
Нелюдзь, вырадак шалёны,
Кроўю піша цьмы законы
Для няволі, гора, згубы...
Звер нямецкі шчэрыць зубы...

Ды прыціх мой родны вецер,
Шэпча мне, змяніўшы тон:
«Не сумуй, браток — як смецце,
Вольны люд змяце палон.
Не сагнуў ён спіны, шыі,
Зброю ў рукі ўзяў ізноў,
На дарогі баявыя
Ён павёў сваіх сыноў.
Росіць вораг кроўю чорнай
Багуны і верасы,
І гамоняць непакорна
Беларускія лясы:
«Не зламаць народнай сілы
Дзікім ордам у баю,
А я ім па іх магілах
Марш хаўтурны прапяю».

УКАЗ

ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР

Аб прысваенні звання героя Совецкага Саюза начальствуючаму саставу Чырвонай Арміі

За ўзорнае выкананне баявых заданняў камандавання на фронце барацьбы з германскім фашызмам і праяўленыя пры гэтым адвагу і геройства прысвоіць званне **Героя Совецкага Саюза** з уручэннем ордэна **Леніна** і медалі **«Залатая Звязда»**.

1. Капітану Багалаву Фёдару Аляксеевічу.
2. Лейтэнанту Камоншчыкаву Уладзіміру Грыгор'евічу.
3. Малодшаму лейтэнанту Рыдману Саяману Грыгор'евічу.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
9 жніўня 1941 г.

Узнагароджанне ордэнамі і медалямі начальствуючага і радавога састава Чырвонай Арміі

Указамі Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 9 жніўня за ўзорнае выкананне баявых заданняў камандавання на фронце барацьбы з германскім фашызмам і праяўленыя пры гэтым доблесць і мужнасць узнагароджаны:

Ордэнам Леніна — 30 чалавек,
Ордэнам Чырвонага Сцяга — 418 чалавек,
ордэнам Чырвонай Звязды — 359 чалавек,
медалём «За адвагу» — 203 чалавекі,
медалём «За баявыя заслугі» — 95 чалавек.

(ТАСС).

НАЛЁТ НЯМЕЦКІХ САМАЛЁТАЎ НА МАСКВУ У НОЧ З 9 НА 10 ЖНІЎНЯ

У ноч з 9 на 10 жніўня некалькі груп нямецкіх самалётаў прабавалі прарвацца на Маскву. Да горада прарваліся адзіночныя самалёты, астатнія рассеяны агнём зенітнай артылерыі і нашымі знішчальнікамі. На горад скінута некаторая колькасць запальваючых і фугасных бомб. Некалькі ўзнікшых пажараў хутка ліквідаваны. Ёсць ахвяры. [illegible] ...Наша авіяцыя страт не мае.

Усё для нашай перамогі! У…
на разгром і поўнае знішч…

* * *

НА СМЯРОТНЫ БОЙ З НЯМЕЦКІМІ ФАШЫСТАМІ

Зварот тт. Тімашэнка і Булганіна

ЗАХОДНІ НАПРАМАК, 7 жніўня. Галоўнакамандуючы войск Заходняга напрамка маршал Савецкага Саюза тав. Тімашэнка і член Ваеннага Совета тав. Булганін звярнуліся да насельніцтва раёнаў, часова занятых фашыстамі, з заклікам яшчэ мацней разгарнуць партызанскую барацьбу.

«На ўсіх франтах,—гаворыцца ў звароце,—Чырвоная Армія аказвае ўсё ўзрастаючае супраціўленне ворагу, адстойваючы кожную пядзь роднай зямлі, паказваючы штодзённа і штогадзінна ўзоры гераізма і адвагі, наносячы сакрушальнае паражэнне полчышчам фашысцкіх варвараў». Указваючы далей, што ў гэтай свяшчэннай вайне вялікую дапамогу Чырвонай Арміі аказвае мясцовае насельніцтва, таварышы Тімашэнка і Булганін пішуць: «Ужо грыміць слава партызанскіх атрадаў, і множацца слаўныя справы гераічнай барацьбы савецкіх патрыётаў у тылу ворага».

Партызанскія атрады з'яўляюцца грозой нямецкіх захватчыкаў. У звароце прыводзяцца прыклады бясстрашша і адвагі партызан. Так, у энскім раёне Заходняй Беларусі партызанскі атрад колькасцю ў 100 чалавек раптоўна напаў на варожую мотапяхоту і знішчыў 150 нямецкіх салдат. У другім раёне знішчаны 18 буйных варожых танкаў. Партызаны закідалі іх бутэлькамі з гаручым бензінам. На паўночны захад ад горада Н. партызанскі атрад, бясшумна падкраўшыся да занятага немцамі сяла, знішчыў 62 матацыклы, забіў 74 салдат і 2 афіцэраў.

Ад імені часцей Чырвонай Арміі, дзейнічаючых на Заходнім напрамку, таварышы Тімашэнка і Булганін заклікаюць рабочых, калгаснікаў і ўсіх грамадзян занятых фашыстамі раёнаў:

«Уступайце ў партызанскія атрады, нападайце і знішчайце нямецкія тылы, абозы і калоны, якія падвозяць войскам праціўніка гаручае, боепрыпасы, харчаванне, паліце і разбурайце масты, рвіце тэлеграфныя і тэлефонныя правады, падпальвайце дамы і лясы, дзе ўкрываюцца нямецкія драпежнікі, не давайце ворагу ні грама харчавання».

Кожны радок адозвы дыша нянавісцю да ворага, кліча на смяротны бой з фашыстамі.

«За спаленыя гарады і сёлы, за смерць вашых дзяцей, за катаванні, гвалты, здзекванні над народам — помсціце ворагу жорстка, бязлітасна і нястомна.

Ганіце гітлераўцаў адусюль з захопленай імі зямлі. Біце ворага, марыце яго голадам, паліце агнём, знішчайце куляй і гранатай, дапамагайце Чырвонай Арміі граміць гітлераўскіх псоў, не шкадуючы крыві і свайго жыцця. Кроў за кроў і смерць за смерць.

Час нашай перамогі блізак! Усе сілы на барацьбу з ворагам! Усе сілы на яго знішчэнне!». («Красная Звезда»).

БАЯВЫЯ ЭПІЗОДЫ

Бой за вышыню К.

Н-ская часць, якой камандуе таварыш Шышлоў, хутка займала абаронны рубеж у раёне вышыні К. Вораг быў блізка. Хоць наступленне фашысцкіх танкаў і было адбіта яшчэ ўдзень, ўсё-ж чакалі новых спроб ворага прарвацца і заняць важныя пазіцыі.

Разлікі камандавання апраўдаліся. Яшчэ не займаўся золак, як вораг пачаў артылерыйскую падрыхтоўку. Танкі і мотапяхота ворага, пры падтрымцы артылерыі і авіяцыі, зноў пачалі наступленне. Іх сустрэў жорсткі кулямётны і артылерыйскі агонь нашых часцей. Ад гукаў узрываў і свісту снарадаў гудзела зямля, гудзеў стары беларускі бор.

Малодшы лейтэнант Аляксееў, заняўшы выгадную пазіцыю на ўзлессі, ва ўпор расстрэльваў фашысцкія танкі са сваёй гарматы. Да 10 танкаў ворага, разбітых меткім агнём тав. Аляксеева, гарэлі яркім агнём. Тав. Аляксееў працягваў весці ярасны агонь па мотапяхоце ворага. Фашысцкае атрэб'е ён знішчаў да таго часу, пакуль варожая куля не перарвала яго маладое і гераічнае жыццё.

Стойкасць, бальшавіцкую вытрымку і сапраўдны гераізм праявілі ў гэтым баю малодшыя сяржанты Ксенафонтаў і Сухаркоў. Яны з групай байцоў папаўзлі насустрач прарваўшамуся варожаму танку. Дабраўшыся амаль да самага танка, тт. Ксенафонтаў і Сухаркоў закідалі яго звязкамі гранат. Танк вышаў са строю. Фашысцкія малойчыкі-танкісты выпрыгнулі са сваёй машыны і спрабавалі вырвацца з акружэння. Усе яны леглі ад меткага агню герояў сяржантаў і групы іхніх байцоў.

Безадказна і чотка працавалі ў гэтым баю станкавыя кулямёты падраздзялення капітана Кацера. Яны начыста касілі пяхотныя часці ворага. Вось адзін з кулямётных разлікаў вышаў са строю. Лейтэнанты Зазвонаў і Якаўлеў замянілі вышаўшых са строю кулямётчыкаў. Іх кулямёт зноў працаваў безадказна, як касою, касіў фашыстаў.

Слаўна папрацавалі чырвонаармейцы—снайперы Біджаеў і Алымаў. Пад неперарыўным кулямётным агнём яны хладнакроўна і метка расстрэльвалі фашысцкіх афіцэраў. Нечакана над іхнімі галовамі паявіўся варожы самалёт. Снайперы зрабілі па ім некалькі меткіх выстралаў, і палаючы самалёт рынуўся на зямлю.

Усе спробы ворага прарвацца і заняць важныя пазіцыі ў раёне вышыні К. разбіліся аб стойкасць і мужнасць савецкіх герояў. Вораг быў адкінут з вялікімі для яго стратамі. Над вышынёй горда развіваецца чырвоны сцяг часці, якой камандуе тав. Шышлоў.

С. РОЗУМ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. (Спецкор. «Звязды»).

У фонд абар…

Узносы па …

Усе працоўныя горада Н. гараць адным жаданнем—дапамагчы ўсім, чым толькі можна, Чырвонай Арміі граміць вераломна напаўшых на нашу радзіму гітлераўскіх людаедаў. Кожны дзень рабочыя, служачыя, калгаснікі, совецкая інтэлігенцыя прыходзяць у аддзяленне дзяржаўнага банка і здаюць свае зберажэнні ў фонд абароны краіны.

На 10 жніўня паступіла ўжо 213.216 руб. Работнікі Н-скай дыстанцыі службы шляху ўнеслі ў фонд абароны наяўнымі 2.714 руб., работнікі канторы сувязі — 2.535 руб.

Побач з наяўнымі, рабочыя і служачыя здаюць у фонд абароны аблігацыі і

На ўмацаванне …

Ва ўсіх калгасах Н-скага раёна праходзяць агульныя сходы, на якіх калгаснікі абмяркоўваюць пытанне аб стварэнні фонда абароны сацыялістычнай бацькаўшчыны. Падтрымліваючы пачын працоўных горада Масквы, калгаснікі раёна аднадушна выказваюць у сваіх прамовах бязмежную любоў да партыі Леніна — Сталіна і сацыялістычнай радзімы.

Патрыятызм

Народная ініцыятыва па стварэнню фонда абароны краіны ахапіла ўсе слаі працоўных. Падтрымліваючы гэту ініцыятыву настаўнікі горада Л. рашылі штомесяц да канца вайны адлічваць у фонд абароны свой аднадзённы заработак.

Зараз ад настаўнікаў пачалі паступаць сродкі. Ужо сабрана 600 руб. на-

Сярод мед…

З пачуццем гордасці і радасці сустрэлі паведамленне аб стварэнні фонда абароны рабочыя і служачыя 1-й совецкай больніцы горада М. Медыцынскія работ- … бацькаўшчыны аднадзённы заработак штомесячна да канца вайны. Днямі ад іх паступіў першы ўзнос—1.377 руб.

І зброяй і сродкамі

Байцы і камандзіры Н-скай часці аднадушна падтрымалі ініцыятыву працоўных краіны аб стварэнні магутнага фонда абароны.

У большасці падраздзяленняў адбыліся мітынгі.

Аднадушную думку ўсяго асабістага састава часці выказаў курсант-выдатнік Саўчанка. Ён заявіў:

— Байцы і камандзіры дзеючай арміі штохвілінна адчуваюць на сабе велізарныя клопаты партыі, урада і народа, якія забяспечваюць нас усім неабходным для разгрома ворага.

Жадаючы як мага хутчэй знішчыць зарваўшыхся фашыстаў, я, апрача асабістага ўдзелу ў дзеючай арміі, хачу матэрыяльна дапамагчы краіне і ўношу ў фонд абароны свой месячны заработак.

Тут-жа на мітынгу пачаліся першыя ўзносы. Малодшы сяржант Тунебік'ян унёс у фонд абароны свае аблігацыі і поўмесячны заработак.

Палітрук Чарапашанка рашыў штомесячна да сканчэння вайны ўносіць у фонд абароны свой трохдзённы заработак.

[illegible] і камандзіры, якія знаходзяцца ў службовых камандзіроўках.

Лейтэнант Гурко прыслаў у часць тэлеграму наступнага зместу:

«Адлічваю штомесячна трохдзённы заработак у фонд абароны краіны».

Узносы працягваюць паступаць.

Чырвоныя воіны, якія геройча змагаюцца супроць фашысцкіх орд са зброяй у руках, з вялікім задавальненнем уносяць свае сродкі на ўмацаванне абароннай магутнасці сацыялістычнай бацькаўшчыны.

Намеснік палітрука А. ФРАЙМАН.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

СЫНЫ І ДОЧКІ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА!

За спаленыя гарады і сёлы, за смерць нашых дзяцей, за катаванні, гвалты, здзекванні помсціце ворагу жорстка, бязлітасна і нястомна.

НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІЯ ЗВЕРСТВЫ Ў БРЭСЦЕ І МІНСКУ

(З ВЯЧЭРНЯГА ПАВЕДАМЛЕННЯ СОВЕЦКАГА ІНФОРМБЮРО ЗА 8 ЖНІЎНЯ)

У Совецкае Інформбюро працягваюць паступаць ад совецкіх грамадзян, якія вырваліся з захопленых немцамі совецкіх гарадоў, шматлікія пісьмы і заявы аб страшэнных зладзеяннях нямецкіх фашыстаў. Ніжэй прыводзяцца паказанні вочавідцаў страшэнных зверстваў гітлераўцаў над мірным насельніцтвам у совецкіх гарадах—Брэсце і Мінску.

Жыхар Брэста, член жыллёвай камісіі брэсцкага гарадскога совета Г. Я. Пестружыцкая піша: «Фашысты ў першы-ж дзень арыштавалі ўсіх супрацоўнікаў совецкіх устаноў, актывістаў грамадскіх арганізацый, стаханаўцаў чыгуначных майстэрань і дэпо, прадпрыемстваў і прамысловых арцелей. Арыштаваных сумесна з сем'ямі загналі на стадыён «Спартак». Калі мяне прывялі на стадыён, там ужо было больш 1.000 чалавек. Два дні пратрымалі нас пад адкрытым небам без ежы і вады. Галодныя дзеці плакалі. На вачах ва ўсіх арыштаваных нямецкі салдат ударыў нагой плакаўшую дзяўчынку гадоў 3—4. Маці кінулася было абараніць дзіцё, але фашыст размахнуўся і ўдарыў яе прыкладам у жывот. Некалькі мужчын запратэставалі супроць здзекаў салдат над дзецьмі і жанчынамі. Салдаты збілі іх да поўсмерці. Кожную ноч на стадыён урываліся п'яныя фашысты і гвалтоўна ўводзілі маладых жанчын. За дзве ночы нямецкія салдаты ўвезлі больш 70 жанчын, якія потым бясследна зніклі. Мужы і браты гэтых няшчасных жанчын прабавалі абараніць іх. Фашысты пусцілі ў ход пісталеты. Тут-жа на стадыёне немцы застрэлілі каля 20 мужчын. На трэці дзень на стадыён прыехала некалькі афіцэраў. Адзін з афіцэраў пачаў выклікаць арыштаваных па спіску. Усяго было выклікана не менш 200 чалавек. Іх выстраілі на паўночным баку футбольнага поля і расстралялі з кулямётаў. Трупы расстраляных валяліся на стадыёне 3 дні. Пасля гэтага гестапаўцы адабралі з арыштаваных грамадзян яшчэ 250—300 чалавек і ноччу ўвезлі невядома куды».

Доўга здзекваліся фашысцкія людаеды над цяжарнай жанчынай В. Л. Андрасюк. У канцы допыту ў яе спыталі: ці падпісалася яна на «бальшэвіцкую пазыку». Калі яна адказала, што падпісалася, ёй прапанавалі напісаць заяву аб тым, што камісары яе гвалтоўна прымусілі падпісацца на пазыку. Андрасюк адказала: «А гэта-ж няпраўда, я-ж сама гэта зрабіла зусім дабравольна». Тады фашысты пачалі наносіць жанчыне ўсялякія абразы і катаваць: прыкладвалі да шчакі гарашчую папіросу, калолі нажніцамі шыю. Андрасюк не сцярпела і сказала: «Што вы робіце, ірады, забойцы!» Разлютаваўшыяся фашысты закалолі яе штыкамі.

Вырваўшыяся з фашысцкага пекла жыхары горада Брэста — А. Зорын, В. Крывушка, Я. Марозаў, В. Алесік, Г. Самоскі і М. Завержэнец паведамляюць, што за першыя дні нямецкай акупацыі ў горадзе Брэсце расстраляна і закатавана ў засценках гестапо не менш 1000 жыхароў.

Жонка рабочага Мінскага машынабудаўнічага завода ім. Кірава Любоў Фёдараўна Клімчук паведамляе ў сваім пісьме аб зверскім здзекванні нямецкіх салдат над вялікай групай мінскіх жыхароў, захопленых фашыстамі ў 50 кіламетрах ад Мінска і прыведзеных назад у разбураны горад. «У лесе нас нагналі 12 аўтамашын з фашысцкімі салдатамі. Немцы спынілі машыны, саскочылі на зямлю і без якога-небудзь папярэджання пачалі нас расстрэльваць з аўтаматаў і вінтовак. Ад куль паганых бандытаў загінула не менш 50 чалавек, у тым ліку 18 дзяцей. Пасля гэтага нас ачапілі і пагналі ў горад. На нашы просьбы і мольбы ўзяць раненых немцы адказалі ўдарамі штыкоў і прыкладаў. Здзекуючыся над намі, фашысты не дазволілі спыняцца. Тых-жа, хто падаў, абяссілеўшы ад страты крыві, немцы прыколвалі штыкамі. Фашысцкія ізвергі закалолі і застрэлілі 35 чалавек. Ніколі не забыць страшэннага відовішча, вочавідцам якога я была, у 5 кіламетрах ад Мінска. Ранены нямецкай куляй 15-гадовы хлапчук Саша Свергун упаў на зямлю і не мог падняцца. Нямецкі салдат пачаў біць па ім нагамі і прыкладам. Калі і гэта не дапамагло, фашыст замахнуўся штыком. Маці Сашы кінулася да сына і засланіла яго сваім целам. Азвярэлы фашыст прыкалоў штыком і маці і сына. Да горада нас дайшло каля 150 чалавек. На працягу 3 дзён ішлі допыты. Кожны дзень ад катаванняў і ад фашысцкіх куль паміралі па 20—25 чалавек.

Загадчык раённай бібліятэкай Міхась Караткевіч вырваўся з нямецкага канцэнтрацыйнага лагера каля Мінска, куды фашысты зганяюць усіх бежанцаў, перахопленых на дарогах. У сваім пісьме Міхась Караткевіч раскрывае карціну нечуваных здзекаў фашыстаў над безабароннымі людзьмі: «Апошнія 5 дзён тысяча заключаных дарослых і дзяцей не атрымлівала ніякай ежы. На шосты дзень фашысты выдалі нам гнілыя селёдкі: адну на 3 чалавекі. На 1000 заключаных фашысты прывозяць у дзень адну бочку вады. Ва ўсім лагеры ёсць адна іржавая кружка. У лагеры сотні хворых, але ім не аказваецца ніякай медыцынскай дапамогі. Трупы памёршых ад голаду і пабояў не ўбіраліся па тыднях. 21 ліпеня камендант лагера прымусіў вялікую групу яўрэяў вырыць катлаваны. Калі ямы былі гатовы, яўрэяў звязалі і кінулі ў ямы. Затым фашысты загадалі беларусам, якія знаходзіліся ў лагеры, засыпаць яўрэяў зямлёй. Усе беларусы, як адзін, наадрэз адмовіліся выканаць гэты жудасны загад каменданта. Тады разлютаваўшыяся фашысты з кулямётаў расстралялі 45 яўрэяў і 30 беларусаў. Кожны вечар камендант лагера адбіраў па спісках людзей, і раніцой іх расстрэльвалі ў 200 метрах ад лагера».

У 2477

РЭДКАЛЕГІЯ.

… абшчын

ЛОНДАН, 7 жніўня. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, англійскі міністр замежных спраў Ідэн, выступаючы ў палаце абшчын у спрэчках па пытанню [illegible]

шырэння германскіх ваенных намаганняў. Ідэн адзначыў у гэтай сувязі, што англійскі ўрад звярнуў увагу іранскага ўрада на тую акалічнасць, што ў Іране знаходзіцца [illegible]

[illegible]

РЭДКАЛЕГІЯ.

НА ЧАРГОВАЙ ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫІ ЗАМЕЖНЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ

На адбыўшайся 7 жніўня чарговай прэс-канферэнцыі замежных карэспандэнтаў намеснік начальніка Совецкага Інформбюро тав. Лазоўскі С. А. спыніўся на пытанні аб маральным становішчы германскага тыла, ад якога залежыць становішча германскага фронта.

Германія прадстаўляе сабой велізарную турму са значнай колькасцю карцараў, з турэмнымі спецыяльнымі прыбудовамі (акупацыйныя краіны), дзе добра жывецца толькі ўзброеным надзіральнікам.

Нямецкія газеты падобны адна на другую, як сцёртыя манеты. У Германіі замест сходаў уведзены парады, замест мыслі — шчолканне каблукамі, там сапраўднае становішча замазваецца ілжывым языком Гебельса. У такіх умовах неабходны якіясьці аб'ектыўныя паказальнікі, для таго каб меркаваць аб маральным стане насельніцтва Германіі. Гэтыя аб'ектыўныя паказальнікі наступныя:

1. Пагаршаючаеся з дня ў дзень харчовае становішча Германіі і перамога эрзацаў (замяніцелі) на харчовым фронце.
2. Растучая нянавісць да вайны з прычыны велізарных страт на ўсходнім фронце.
3. Бесперспектыўнасць вайны на два фронты.
4. Агульная стомленасць ад бамбёжак, недаяданне і гнятучае прадчуванне.

Германія ганарыцца сваімі поспехамі ў галіне вынаходства замяніцеляў. У Германіі ёсць эрзац шкуры, эрзац шэрсці, эрзац бавоўны, эрзац масла, эрзац соцыялізма (нацыянал-соцыялізм), а цяпер германская хімія атрымала патрасаючыя «перамогі», стварыўшы і эрзац каўбасы. Калі прыняць пад увагу, што рацыён па картачках увесь час паніжаецца і па паменшаных рацыёнах рабочыя сем'і, сем'і служачых не могуць дастаць чым пракарміць сваіх дзяцей, — то стане зразумелым, што кожная новая «перамога» хіміі на харчовым фронце падрывае маральны стан шырокіх мас германскага насельніцтва.

Страты на вайне велізарны. Гэта нельга ўтаіць, паколькі вераніцы паяздоў з фронта запаўняюць усе куткі Германіі ранёнымі. Нават нацысцкія газеты вымушаны пісаць аб цяжкай барацьбе, аб велізарных стратах, і хаця нацысцкі друк не дае цыфр, але бацькі і маткі, жонкі і нявесты разумеюць, што гэта ўмоўчванне красамоўней слоў.

Пры разгроме германскіх палкоў і дывізій у нашы рукі папалі тысячы і тысячы пісем з Германіі на фронт.

Прыводзячы шматлікія вытрымкі з гэтых пісем, тав. Лазоўскі падкрэслівае, што ў іх знаходзіць сваё адлюстраванне глыбокае хваляванне, якое ахапіла шырокія масы насельніцтва Германіі ў сувязі са стратамі на ўсходнім фронце і бамбёжкамі нямецкіх гарадоў. З пісем відаць, што, не гледзячы на ваенную цэнзуру і баязнь папасці ў лапы гестапо за адкравеннае слова, у сем'ях салдат і афіцэраў пануюць глыбокае хваляванне, песімізм.

Германская прапаганда ўвесь час цвярдзіла, што, дзякуючы «дальнавіднай» палітыцы Гітлера, удалося пазбегнуць вайны на два фронты, а між тым Гітлер падняў супроць сябе ўвесь свет, стварылася магутная кааліцыя з СССР і Вялікабрытаніі, якая пры дапамозе Злучаных Штатаў можа весці вельмі працяглую вайну, бо ўладае невычарпальнымі матэрыяльнымі і людскімі рэзервамі. Гітлер думае, што можна ўтаіць ад нямецкага народа наяўнасць гэтага факта. На самой справе тысячамі каналаў,—і, канечна, не без совецкай і англійскай дапамогі,—і германская армія і германскае насельніцтва ведаюць аб гіганцкай кааліцыі, супроць якой гітлераўская Германія ўстаяць не можа. І хаця немцы не могуць выказваць свае думкі ўслух, але нават гестапо не можа забараніць нямецкаму рабочаму і інтэлігенту, селяніну, крамніку і прадпрыемцу думаць на тэму: што-ж далей? куды вядзе Германію Гітлер?

Народ Германіі дорага плоціць за злачынствы Гітлера і яго гангстэраў. Вось чаму ў народных масах Германіі ўсё больш распаўсюджваецца думка, што выратаванне Германіі і германскага народа—у разгроме Гітлера.

Няхай гебельсы б'юць у літаўры і пад гукі музыкі вавяшчаюць кожны дзень аб сваіх «перамогах». Народныя масы Германіі перасталі верыць у гэтыя перамогі, і мільёны немцаў, мужчын і жанчын, баючыся выказаць сваю думку ўслух, думаюць: «Трэба хутчэй канчаць вайну, інакш вайна прыкончыць нас».

Настрой песімізма і падаўленасці, якія знайшлі сваё адлюстраванне ў большасці пісем, напісаных яшчэ да нападу Гітлера на Совецкі Саюз і ў першыя дні вайны на ўсходнім фронце, асабліва ўзмацніўся ў рэзультаце цяжкіх страт германскай арміі на ўсходнім фронце. І не выпадкова, што па ўсёй Германіі на дамах, фабрыках і заводах пачынаюць усё больш часта паяўляцца надпісы: «Далоў вайну!».

Так абстаіць справа з маральным станам германскага тыла. Германія на фронце і ў тылу падыходзіць да свайго прадзелу.

* * *

На пытанне карэспандэнта аргентынскай газеты «Крытыка» (Буэнос-Айрэс) Эрнандэса, ці азначае абмен нотамі паміж совецкім паслом Уманскім і п. Сомнер Уэлесам аб эканамічным садзейнічанні Совецкага Саюза наяўнасць пакта аб дружбе і ўзаемадапамозе паміж СССР і Злучанымі Штатамі, тав. Лазоўскі адказаў:

Апублікаваныя дакументы азначаюць, несумненна, збліжэнне паміж Злучанымі Штатамі і СССР, хаця ніякага пакта аб дружбе не заключана паміж гэтымі вялікімі краінамі. Абмен нотамі сведчыць аб тым, што Злучаныя Штаты рашылі аказаць эканамічнае садзейнічанне Совецкаму Саюзу ў яго барацьбе супроць узброенай агрэсіі. Гэта эканамічнае садзейнічанне выцякае з агульнасці бліжэйшых мэт СССР і Злучаных Штатаў: разграміць ва што-б та ні стала крывавы гітлерызм, што «адпавядае—як гэта сказана ў ноце п. Уэлеса—інтарэсам дзяржаўнай абароны Злучаных Штатаў».

У 1709.